

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „LEADER PROGRAMA“ VEIKLOS SRITIES „PARENGIAMOJI PARAMA“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLIŲ, TAIKOMŲ PROJEKTAMS, SKIRTIEMS 2023–2027 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOMS PARENGTI, PATVIRTINIMO

2022 m. kovo 2 d. Nr. 3D-147
Vilnius

Vadovaudamasis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2020/2221, 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. sausio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 2021/399, 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. sausio 26 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 2021/73, 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2020/2020, 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos

reglamentu (ES) Nr. 2020/2220, kuriuo nustatomos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl 2021 m. ir 2022 m. paramos iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir taikymu, ir Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir tokios paramos skirstymu, 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės, 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“ ir atsižvelgdamas į Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“, nuostatas,

t v i r t i n u Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisykles, taikomas projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti (pridedama).

Žemės ūkio ministras

Kęstutis Navickas

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2022 m. kovo 2 d.
įsakymu Nr. 3D-147

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2014–2020 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS „LEADER
PROGRAMA“ VEIKLOS SRITIES „PARENGIAMOJI PARAMA“ ĮGYVENDINIMO
TAISYKLĖS, TAIKOMOS PROJEKTAMS, SKIRTIEMS 2023–2027 METŲ VIETOS
PLĖTROS STRATEGIJOMS PARENGTI**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 m. programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklės, taikomos projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti (toliau – Taisyklės), parengtos vadovaujantis 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2020/2221 (toliau – Bendrųjų nuostatų reglamentas), 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1698/2005, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. sausio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 2021/399, 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 808/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1305/2013 dėl paramos kaimo plėtrai, teikiamos Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) lėšomis, taikymo taisyklės, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. sausio 26 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 2021/73, 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėsenos, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2020/2020, 2020 m. gruodžio 23 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2020/2220, kuriuo nustatomos tam tikros pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl 2021 m. ir 2022 m. paramos iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) ir Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF), ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir taikymu, ir Reglamentas (ES) Nr. 1308/2013, kiek tai susiję su 2021 m. ir 2022 m. ištekliais ir tokios paramos skirstymu, 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės (toliau – Bendrųjų nuostatų

reglamentas 2023–2027), 2021 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 2021/2115, kuriuo nustatomos valstybių narių pagal bendrą žemės ūkio politiką rengtinių strateginių planų (BŽŪP strateginių planų), finansuotinių iš Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) ir iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP), rėmimo taisyklės ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1305/2013 ir (ES) Nr. 1307/2013, Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa, patvirtinta 2015 m. vasario 13 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2015)842, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. liepos 22 d. nutarimu Nr. 722 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos įgyvendinimą, paskyrimo“ ir atsižvelgiant į Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 3D-507 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – KPP administravimo taisyklės), nuostatas.

2. Taisyklės taikomos pareiškėjams, siekiantiems gauti paramą kaimo vietovių vietos plėtros strategijai 2023–2027 metams parengti. Vietos plėtros strategija rengiama vadovaujantis bendruomenių inicijuotos vietos plėtros principu.

II SKYRIUS SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

3. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai:
  - 3.1. **Agentūra** – Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos;
  - 3.2. **BŽŪP** – bendroji žemės ūkio politika;
  - 3.3. **EŽŪFKP** – Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai;
  - 3.4. **ES** – Europos Sąjunga;
  - 3.5. **KPP** – Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programa;
  - 3.6. **VVG** – vietos veiklos grupė.
4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:
  - 4.1. **bendruomeninė organizacija** – asociacija, kurios steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai (jų atstovai) ir kurios paskirtis – per inicijuotus projektus įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje;
  - 4.2. **dvisektorė vietos plėtros strategija** (toliau – dvisektorė VPS) – iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai, Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto finansuojama vietos plėtros strategija, kurioje nustatomi kaimo vietovių, žvejybos ir akvakultūros regiono plėtros prioritetai, tikslai ir priemonės jiems pasiekti. Dvisektorė VPS rengia ir įgyvendina dvisektorė VVG;
  - 4.3. **jauni žmonės** – rengiant ir įgyvendinant VPS dalyvaujantys asmenys nuo 14 iki 40 metų, įskaitant VVG kolegialaus valdymo organo narius nuo 18 iki 40 metų;
  - 4.4. **kaimo bendruomenė** – kaimo vietovės gyventojai, siejami bendrų gyvenimo kaimynystėje poreikių ir interesų. Kaimo bendruomenė, siekianti gauti finansinę paramą, turi Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo arba Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka įsteigti bendruomeninę organizaciją, kurios paskirtis – per inicijuotus projektus įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje;
  - 4.5. **kaimo vietovė** – viensėdis, kaimas, miestelis ar miestas, kurio gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst. Savivaldybių centrai, nepriklausomai nuo gyventojų skaičiaus, nelaikomi kaimo vietovėmis;

4.6. **kaimo vietovių vietos plėtros strategija** (toliau – VPS) – iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų finansuojama viensektorė vietos plėtros strategija, kurioje nustatomi kaimo vietovių plėtros prioritetai, tikslai ir priemonės jiems pasiekti. Kaimo vietovių vietos plėtros strategiją rengia ir įgyvendina kaimo vietovių vietos veiklos grupė;

4.7. **nevyriausybinių organizacija** (toliau – NVO) – nuo valstybės ar savivaldybių institucijų ir įstaigų nepriklausomas savanoriškumo pagrindais visuomenės ar jos grupės naudai veikiantis viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas nėra politinės valdžios siekimas arba vien tik religijos tikslų įgyvendinimas. Valstybė ar savivaldybė, juridinis asmuo, kurio visuotiniame dalyvių susirinkime valstybė ar savivaldybė turi daugiau kaip 1/3 balsų, negali turėti daugiau kaip 1/3 balsų NVO visuotiniame dalyvių susirinkime;

4.8. **pilietinės visuomenės atstovas** – bendruomeninės organizacijos ar kitos NVO paskirtas atstovas, kurio dalyvavimo kolegialaus VVG valdymo organo veikloje tikslas – atstovauti viešiesiems interesams;

4.9. **verslo atstovas** – privataus juridinio asmens, privačių juridinių asmenų asociacijos arba fizinių asmenų, užsiimančių ekonomine veikla, asociacijos paskirtas asmuo, taip pat fizinis asmuo, besiverčiantis ekonomine veikla, kurio dalyvavimo kolegialaus VVG valdymo organo veikloje tikslas – atstovauti verslo sektoriaus interesams;

4.10. **vietos valdžios atstovas** – VVG teritorijoje veikiančios savivaldybės, kuri yra VVG narė, mero ar tarybos paskirtas asmuo, tos savivaldybės valdomos įmonės, administravimo subjekto ar kitos VVG teritorijoje veikiančios valstybės įstaigos, organizacijos, kurios yra VVG narės, atstovas (išskyrus savivaldybės politikus ir politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojus), kurio dalyvavimo kolegialaus VVG valdymo organo veikloje tikslas – atstovauti viešajam interesui;

4.11. **vietos veiklos grupės teritorija** – kaimo vietovės, kurių bendras gyventojų skaičius yra nuo 6 tūkst. iki 150 tūkst., įskaitant kaimus, miestelius ir miestus, kurių gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst.

4.12. **VVG** – trims sektoriams: pilietinei visuomenei, verslui ir vietos valdžiai atstovaujantis viešasis juridinis asmuo, savo veikla siekiantis įgyvendinti tam tikros teritorijos plėtros tikslus ir tenkinti tos teritorijos gyventojų bei jų bendruomenių poreikius.

5. Kiti Taisyklėse vartojami sutrumpinimai ir sąvokos apibrėžtos Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, atrankos taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. 3D-343 „Dėl Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų bendruomenių inicijuotos vietos plėtros būdu, atrankos taisyklių patvirtinimo“ (toliau – VPS atrankos taisyklės), ir kituose teisės aktuose.

III SKYRIUS TIKSLAI IR HORIZONTALIEJI PRINCIPAI

6. Priemonės „LEADER programa“ veiklos sritimi „Parengiamoji parama“ (toliau – veiklos sritis) prisidedama prie šių bendrosios žemės ūkio politikos tikslų:

6.1. bendrojo tikslo – stiprinti socioekonominę kaimo vietovių struktūrą;

6.2. specialiųjų tikslų, visų pirma:

6.2.1. skatinti užimtumą, augimą, lyčių lygybę, įskaitant moterų dalyvavimą ūkininkavimo veikloje, socialinę įtrauktį ir vietos plėtrą kaimo vietovėse, įskaitant žiedinę bioekonomiką ir tvarią miškininkystę;

6.2.2. pritraukti ir išlaikyti jaunuosius ūkininkus bei kitus naujus ūkininkus ir sudaryti palankesnes sąlygas tvariai verslo plėtrai kaimo vietovėse;

6.2.3. kitų tikslų, numatytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/2115 6 straipsnyje;

6.3. kompleksinio tikslo – modernizuoti žemės ūkį bei kaimo vietas puoselėjant žinias, inovacijas bei skaitmenizavimo galimybes ir dalijantis jomis žemės ūkio sektoriuje bei kaimo vietovėse, ir skatinant ūkininkus jomis naudotis, sudarant geresnes galimybes naudotis moksliniais tyrimais, inovacijomis, žinių mainais ir mokymu.

7. Veiklos sritimi prisidedama prie šių ES ir nacionalinių horizontaliųjų principų įgyvendinimo:

7.1. partnerystės principo, t. y. VVG veikla grindžiama partneryste tarp 3 sektorių – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios, užtikrinant, kad nė viena interesų grupė nekontroliuotų sprendimo priėmimo;

7.2. moterų ir vyrų lygių galimybių skatinimo ir nediskriminavimo, t. y. VVG valdymo organas sudaromas taip, kad būtų laikomasi moterų ir vyrų įsitraukimo galimybių pusiausvyros;

7.3. jaunimo, t. y. į VVG valdymo organą įtraukiami jauni žmonės iki 29 metų (įskaitytinai), kaip nustatyta Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatyme, ir (arba) jauni žmonės iki 40 metų (įskaitytinai);

7.4. kitų VPS atrankos taisyklėse numatytų principų.

IV SKYRIUS

RENGIAMŲ VPS SĄSAJA SU ES SPECIALIAISIAIS TIKSLAIS, KOMPLEKSINIAIS TIKSLAIS IR NACIONALINIAIS POREIKIAIS

8. Pagal veiklos sritį rengiamomis VPS turi būti siekiama BŽŪP tikslų, numatytų Taisyklių 6 punkte.

9. Pagal veiklos sritį rengiama VPS turi atitikti vietos poreikius, nustatytus atliekant VVG teritorijos plėtros poreikių ir potencialo analizę.

10. Pagal veiklos sritį rengiamomis VPS (10.4 ir 10.5 papunkčiuose numatyti rezultato rodikliai pasirinktinai, įvertinus vietos poreikius ir potencialą) siekiama šių rezultato rodiklių:

10.1. ekonomikos augimas ir darbo vietų kūrimas kaimo vietovėse. BŽŪP projektais remiamas naujų darbo vietų kūrimas (viso etato ekvivalentu);

10.2. LEADER iniciatyvos aprėptis. Kaimo gyventojų, kuriems taikomos vietos plėtros strategijos, dalis;

10.3. kaimo ekonomikos plėtojimas. Kaimo verslo įmonių, įskaitant bioekonomikos įmones, kuriamų naudojantis pagal BŽŪP skiriama parama, skaičius;

10.4. kaimo ekonomikos pažangioji pertvarka. Remiamų sumanių kaimų strategijų skaičius (pasirinktinai);

10.5. Europos kaimo tinklų kūrimas. Kaimo gyventojų, kuriems, naudojantis BŽŪP parama, sudarytos palankesnės sąlygos naudotis paslaugomis ir infrastruktūra, dalis (pasirinktinai);

10.6. socialinės įtraukties skatinimas. Asmenų, kuriems taikomi remiami socialinės įtraukties projektai, skaičius.

V SKYRIUS

REMIAMA VEIKLA

11. Pagal veiklos sritį remiama:
  - 11.1. VPS 2023–2027 m. parengimas;
  - 11.2. Pareiškėjo gebėjimų stiprinimas, mokymai ir bendradarbiavimas (įskaitant bendradarbiavimą tinkle) siekiant parengti ir įgyvendinti VPS.

VI SKYRIUS GALIMI PAREIŠKĖJAI

12. Paraiškas VPS 2023–2027 m. laikotarpiu kaimo vietovių teritorijai parengti gali teikti:
  - 12.1. kaimo vietovių VVG, įgyvendinanti 2014–2020 m. VPS;
  - 12.2. dvisektorė VVG, įgyvendinanti 2014–2020 m. dvisektorę VPS;
  - 12.3. nauja partnerystės organizacija (toliau – nauja partnerystė) – viešasis juridinis asmuo, veikiantis pagal pagrindinius principus, nurodytus Taisyklių 7 punkte, ir atitinkantis VVG tinkamumo sąlygas, nurodytas VPS atrankos taisyklėse.

VII SKYRIUS TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ SĄLYGOS

13. Tinkamumo sąlygos, taikomos visiems Taisyklių 12 punkte nurodytiems pareiškėjams:

13.1. neturėti įsiskolinimų Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ir Valstybiniam socialinio draudimo fondui prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pareiškėjui yra atidėti mokesčių arba socialinio draudimo įmokų mokėjimo terminai, taip pat neturėti įsiskolinimų Agentūrai arba turėti patvirtintą įsiskolinimo grąžinimo grafiką (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu). Tuo atveju, jeigu įsiskolinimas Agentūrai yra ir jam grąžinti sudarytas patvirtintas grafikas, įsiskolinimas turi būti sugrąžintas iki paramos sutarties pasirašymo;

13.2. tvarkyti buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytus reikalavimus;

13.3. neturėti iškeltos bylos dėl bankroto ir (arba) nebūti likviduojamu, pertvarkomu, reorganizuojamu arba restruktūrizuojamu;

13.4. turėti administravimo ir finansų valdymo gebėjimų parengti VPS ir administruoti viešąsias lėšas, t. y. už projekto įgyvendinimą atsakingas asmuo (-ens) yra įgyvendinęs ir (arba) įgyvendina bent vieną valstybės biudžeto ar ES lėšomis, ar kitomis viešosiomis lėšomis finansuojamą projektą;

13.5. į pareiškėjo kolegialaus valdymo organą išrinkti VVG teritorijoje veikiančios (-ių) moterų ir vyrų lygias galimybes, asmenų, turinčių negalią, ar kitos (-ų) organizacijos (-ų), ginančios (-ių) žmogaus teises, veikiančios (-ių) pažeidžiamų ir (ar) atskirtų visuomenės grupių teisių ir gerovės užtikrinimo srityse, atstovą (-us) atstovauti pilietinės visuomenės sektoriui (nuostata taikoma naujoms partnerystėms paraiškos pateikimo dieną, VVG, kurios jau įgyvendina 2014–2020 m. VPS ir 2014–2020 m. dvisektorę VPS, nuostata taikoma, teikiant galutinį mokėjimo prašymą).

14. Tinkamumo sąlygos pareiškėjui, nurodytam Taisyklių 12.3 papunktyje. Pareiškėjas turi:

14.1. būti ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, įsteigtas pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą;

- 14.2. veiklą turi grįsti principais, nurodytais Taisyklių 7 punkte;
- 14.3. formuoti arba atstovauti kaimo vietovėms, kurių bendras gyventojų skaičius yra nuo 6 tūkst. iki 150 tūkst., įskaitant kaimus, miestelius, taip pat miestus, kurių gyventojų skaičius neviršija 6 tūkst. Savivaldybių centrai, nepriklausomai nuo gyventojų skaičiaus, nelaikomi kaimo vietove. Ši teritorija geografiškai, ekonomiškai ir socialiniu požiūriu turi būti vientisa;
- 14.4. turėti arba sudaryti kolegialų valdymo organą, atitinkantį sąlygas, nurodytas VPS atrankos taisyklėse.
- 15. Pareiškėjas atitiktį tinkamumo sąlygoms turi užtikrinti viso projekto įgyvendinimo metu.

VIII SKYRIUS

VPS TINKAMUMO SĄLYGOS

- 16. Bendrosios VPS tinkamumo sąlygos, taikomos VPS. VPS turi būti išdėstomi šie elementai:
  - 16.1. nurodoma geografinė vietovė ir gyventojai, kuriems taikoma VPS;
  - 16.2. pateikiama VVG teritorijos vystymo poreikių ir potencialo analizė, kuri pagrįsta patikimais statistiniais duomenimis ir nurodoma jų sąsaja su specialiaisiais tikslais, kompleksiniais tikslais ir nacionaliniais poreikiais. Patikimais statistiniais duomenimis laikomi: Lietuvos statistikos departamento duomenys, pateikti raštu arba esantys interneto tinklalapyje www.stat.gov.lt; kitų valstybės institucijų, taip pat valstybės įmonių duomenys, pateikti raštu arba esantys jų oficialiuose interneto tinklalapiuose; savivaldybės ar jos seniūnijų duomenys, pateikti raštu arba esantys oficialiai patvirtintuose dokumentuose; VVG teritorijos tyrimai, kai jie yra patvirtinti rengėjų; VVG ar jos narių atliktų apklausų duomenys, kai VVG buveinėje yra saugomos atliktų apklausų anketos, užpildytos respondentų (apklausų duomenys gali būti ir elektroniniai); VVG visuotinių narių susirinkimų, VVG valdymo organo posėdžių protokolai;
  - 16.3. VPS tikslai, įskaitant išmatuojamas rezultato siektinas reikšmes, ir atitinkami planuojami veiksmai. Pateikiamas VPS įgyvendinimo veiksmų planas pagal metus, įrodantis, kad VPS įgyvendinimas (pvz., VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimas, kvietimai teikti vietos projektus, jų vertinimas ir įgyvendinimas) tinkamai suplanuotas laike, veiksmai logiškai susieti su VPS prioritetais ir priemonėmis; VVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiksmai numatyti viso VPS įgyvendinimo metu;
  - 16.4. pateikiami išmatuojami VPS pasiekimų rodikliai, jų reikšmės pagal metus, kurios logiškai išdėstytos pagal VPS priemonės / veiklos sritis yra proporcingos suplanuotoms VPS lėšoms pagal atskiras VPS priemones / veiklos sritis;
  - 16.5. finansinis planas, įskaitant planuojamas VPS administravimo, gyventojų aktyvinimo ir bendradarbiavimo (kai pasirenkama) išlaidas, neviršijančias 20 proc. planuojamos paramos VPS įgyvendinti. Planuojamos VPS administravimo išlaidos gali būti išskiriamos į 3 kategorijas: VVG veiklos išlaidas, VVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidas ir VVG teritorinio bei tarptautinio bendradarbiavimo projektų (įskaitant tarptautinio bendradarbiavimo projektų inicijavimo (techninės paramos) – joms numatyta ne daugiau kaip 30 tūkst. Eur per visą VPS įgyvendinimo laikotarpį;
  - 16.6. pagrindžiama, kaip rengiant VPS buvo ir įgyvendinant VPS bus laikomasi LEADER metodo ir horizontaliųjų principų, kaip bus užtikrinamas VVG įtraukumas (atvirumas);
  - 16.7. pateikiama informacija apie VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, institucijų (toliau – VVG bendruomenės) dalyvavimą rengiant VPS eigą (viešinimo, informavimo veiksmų skaičius, įvairovė, derinimo su VVG bendruomene informacija);

16.8. pateikiami VPS priemonių / veiklos sričių aprašymai. Atskiros priemonės / veiklos sritys turi užtikrinti pakankamai platų potencialių paramos gavėjų ratą:

16.8.1. VPS nurodytas planuojamų remti vietos projektų pobūdis, paramos gavėjų teisinis statusas (juridinis ar fizinis asmuo) ir apibūdinimas (pvz., NVO, bendruomeninė organizacija, jaunimo organizacija ar pan.);

16.8.2. vietos projektų paraiškų teikėjų ir (arba) vietos projektų atitiktis numatytoms tinkamumo sąlygoms (pagal atskiras VPS priemones / veiklos sritis), jų atitikties patikrinimo, kontrolės vietos projekto įgyvendinimo metu metodai;

16.8.3. vietos projektų atrankos principai (pagal atskiras priemones / veiklos sritis), kurie turi būti objektyvūs, jais sudaromos vienodos sąlygos vietos projektų paraiškų teikėjams, jais siekiama geriausios atitikties VPS ir priemonių / veiklos sričių tikslams;

16.9. pateikiama informacija apie VPS įgyvendinimo valdymą, stebėseną ir VPS įgyvendinimo vertinimą (VVG lygmeniu). VPS įgyvendinimo valdymo, stebėsenos ir VPS įgyvendinimo vertinimo funkcijos pagal VVG subjektus aiškiai atskirtos, nesidubliuoja. Aiškiai apibūdinta VPS įgyvendinimo valdymo, stebėsenos ir VPS įgyvendinimo vertinimo vidaus sistema, sudaranti galimybes įvertinti VVG pajėgumą įgyvendinti VPS;

16.10. pateikta VPS sąsaja su patvirtintais VVG teritorijos strateginiais dokumentais (VVG teritorijos savivaldybės plėtros strateginiu planu, regiono plėtros planu (jei tokie yra);

16.11. pateikta informacija apie VPS derinimo metu gautas pastabas ir pasiūlymus, bei jų aptarimo rezultatus;

16.12. pritarta VVG visuotinio narių susirinkimo metu ne mažesne nei 4/5 balsų dauguma. Į VVG visuotinį narių susirinkimą, kai yra svarstomas klausimas dėl pritarimo VPS, VVG turi kviesti VVG narius raštu registruotu laišku arba įteikti kvietimą pasirašytinai, arba kviesti el. paštu.

IX SKYRIUS ĮSIPAREIGOJIMAI

17. Pareiškėjas įsipareigoja:

17.1. būti atviras naujiems nariams, t. y. užtikrinti lanksčią, atvirą ir nediskriminuojančią naujų narių, veikiančių (juridinių asmenų atveju) arba gyvenančių (fizinių asmenų deklaruota gyvenamoji vieta) VVG teritorijoje, priėmimo tvarką. Atskirais VVG nariais su visomis Lietuvos Respublikos asociacijų įstatyme numatytomis asociacijos narių teisėmis ir pareigomis taip pat gali būti savivaldybės įsteigti savarankiški juridiniai asmenys (biudžetinės įstaigos, viešosios įstaigos, savivaldybės įmonės, kiti juridiniai asmenys);

17.2. sudaryti kolegialaus valdymo organą, kurio nariai projekto įgyvendinimo metu tinkamai derina viešuosius ir privačius interesus, t. y. Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymo nustatyta tvarka deklaruotų privačius interesus ir sutiktų teikti minėtas deklaracijas (jeigu šios nėra viešai prieinamos) bei jų pakeitimus VVG ir Agentūrai. Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių vadovai, kiti darbuotojai, jos valdomų įmonių, savivaldybės administravimo subjektų ar kitos VVG teritorijoje veikiančios valstybės įstaigos, organizacijos, kurios yra VVG narės, vadovai kolegialiaame VVG valdymo organe turi teisę atstovauti tik vietos valdžios sektoriui. Jeigu asmuo, išrinktas į kolegialų VVG valdymo organą, pagal faktinę padėtį turi galimybę atstovauti pilietinės visuomenės ir verslo sektoriams (pvz., yra bendruomeninės organizacijos narys ir ūkininkas), jis turi aiškiai raštu išreikšti, kuriam sektoriui atstovauja eidamas kolegialaus VVG valdymo organo nario pareigas; (nuostata taikoma naujoms partnerystėms paraiškos pateikimo dieną, VVG, kurios jau įgyvendina 2014–2020 m. VPS ir 2014–

2020 m. dvisektorę VPS, nuostata taikoma kolegialaus valdymo organams, kurie išrinkti arba bus išrinkti po 2021 m. birželio 12 d., bet ne vėliau kaip iki galutinio mokėjimo prašymo pateikimo);

17.3. formuojant ar keičiant VPS administraciją (įskaitant VPS administravimo vadovą) užtikrinti viešųjų ir privačių interesų derinimą, imtis kitų korupcijos prevencijos priemonių vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu;

17.4. parengti VPS ir pateikti ją vertinti kvietimo teikti VPS atrankai laikotarpiu (kvietimo teikti VPS atrankai laikotarpis nustatomas atskiru Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu);

17.5. pagrįsti projekto įgyvendinimo veiklų planą, t. y. nurodyti planuojamas vykdyti veiklas, asmenų, kuriems atlygį planuojama mokėti pagal projektą, skaičių, pareigas ir funkcijas projekte rengiant VPS;

17.6. į VPS rengimą, jos rengimo etapus įtraukti kuo daugiau vietos gyventojų, su jais konsultuotis;

17.7. reguliariai viešinti rengiamą VPS, jos rengimo etapus ir rezultatus pareiškėjo interneto svetainėje (jei tokią turi), informaciniuose renginiuose (pvz., susitikimuose su pareiškėjo teritorijos gyventojais, veikiančių įmonių, organizacijų, savivaldos, verslo atstovais ir pan.) ir kitomis priemonėmis, numatytomis Taisyklių 49 punkte;

17.8. viešinti paramą Suteiktos paramos pagal Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programą viešinimo taisyklėse nustatyta tvarka;

17.9. projekto įgyvendinimo ir VPS rengimo metu dalyvauti kaimo vietovių VVG tinklo veikloje;

17.10. skelbti viešai konsultuotis su vietos gyventojais ir organizacijomis dėl VPS projekto, pasiūlymams ir pastaboms pateikti suteikiant ne trumpesnę kaip 20 d. d. terminą. Informacija apie gautas pastabas ir pasiūlymus, jų aptarimo rezultatus, VPS projekto skelbimo derinti su vietos gyventojais ir organizacijomis laikas (data nuo–iki) turi būti pateikti kartu su galutine projekto įgyvendinimo ataskaita;

17.11. informuoti raštu Regionų plėtros tarybą apie viešai paskelbtą VPS derinimą (taikomos 20 d. d., kaip numatyta Taisyklių 17.10 p.) ir prireikus, t. y. Regionų plėtros tarybai paprašius, pristatyti VPS;

17.12. vykdyti kitus įsipareigojimus, nustatytus VPS atrankos taisyklėse.

X SKYRIUS

PROJEKTŲ ATRANKOS PRINCIPAI IR KRITERIJAI

18. Projektų atranka atliekama visoms paramos paraiškoms KPP administravimo taisyklėse nustatyta tvarka, neatsižvelgiant į tai, ar pateiktose paraiškose prašoma paramos suma viršija žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintą planuojamą skirti Programos priemonės paramos sumą, ar jos neviršija.

19. Projektų atrankos principai:

19.1. atstovavimas teritorijai ir vietos gyventojų įtraukimas į VPS rengimą. Jei pareiškėjo narys – juridinis asmuo veikia didesnėje teritorijoje nei seniūnija (pvz., kaimo bendruomenių centras ar sąjunga, vienijanti keletą kaimo bendruomenių), vertinimo metu tikrinama, kurioje seniūnijoje šio juridinio asmens nariai yra registruoti (juridiniai asmenys), deklaravę gyvenamąją vietą (fiziniai asmenys) arba įregistravę ūkininko ūkį ir valdą (ūkininkai);

19.2. pareiškėjo patirtis administruojant projektus;

19.3. pareiškėjo gebėjimai tvarkyti finansų apskaitą.

20. Projektų atrankos kriterijai ir jų reikšmės:

Eil. Nr.	Projektų atrankos kriterijai	Balų skaičius
1.	Atstovavimas teritorijai ir vietos gyventojų įtraukimas į VPS rengimą:	50
1.1.	pareiškėjo nariais yra bent po vieną pilietinės visuomenės ir verslo sektoriaus atstovą iš visų pareiškėjo atstovaujamos teritorijos seniūnijų	50
1.2.	pareiškėjo nariais yra bent po vieną pilietinės visuomenės arba verslo sektoriaus atstovą iš visų pareiškėjo atstovaujamos teritorijos seniūnijų	40
1.3.	pareiškėjo nariais yra bent po vieną pilietinės visuomenės arba verslo sektoriaus atstovą iš 4/5 pareiškėjo atstovaujamos teritorijos seniūnijų	30
1.4.	pareiškėjo nariais yra bent po vieną pilietinės visuomenės arba verslo sektoriaus atstovą iš 3/5 pareiškėjo atstovaujamos teritorijos seniūnijų	20
1.5.	pareiškėjo nariais yra bent po vieną pilietinės visuomenės arba verslo sektoriaus atstovą iš 2/5 pareiškėjo atstovaujamos teritorijos seniūnijų	10
2.	Pareiškėjo kolegialaus valdymo organo kompetencijų įvairovė <i>(atitiktis kriterijui vertinama pagal asmenų, esančių pareiškėjo kolegialaus valdymo organo nariais ir turinčių mokslo ar ekspertinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų žinių arba pareiškėjas sudaro patariamąją novatorių darbo grupę, pasitelkdamas mokslo ar ekspertinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų žinių ekspertus arba turi sudarytą bendradarbiavimo, partnerystės sutartį su mokslo įstaigomis)</i>	25
2.1.	pareiškėjo kolegialaus valdymo organe yra narių, turinčių mokslo ar ekspertinių žinių šiose srityse: žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų arba pareiškėjas sudaręs patariamąją novatorių darbo grupę, pasitelkdamas mokslo ar ekspertinių žaliosios pertvarkos, sumanių kaimų ir (ar) miestų žinių ekspertus, arba turi sudarytą bendradarbiavimo, partnerystės sutartį su mokslo įstaigomis <i>(vertinama pagal konkretaus asmens mokslo studijų diplomą, profesinę patirtį konkrečioje srityje (įvardijant), mokslinius, tiriamuosius darbus (pateikiant aktualias nuorodas, kurias sekant galima susipažinti su jų turiniu)</i>	25
3.	Pareiškėjo patirtis rengiant ir įgyvendinant VPS pagal KPP:	15
3.1.	pareiškėjo 2020 m. atlikto VPS įgyvendinimo tarpinio pažangos vertinimo rezultatams nebuvo pratęstas vertinimo laikas ir 2021-06-30 pasiekti VPS įgyvendinimo tarpiniai rezultatai buvo ne žemesni kaip 70 proc. nuo pirminio VPS tikslo	15
3.2.	pareiškėjas – nauja partnerystė, įvertinama didžiausiomis atrankos balų reikšmėmis pagal 1 ir 2 kriterijus	10
3.3.	pareiškėjo pagal KPP įgyvendinama VPS, 2020 m. atlikto VPS įgyvendinimo tarpinio pažangos vertinimo rezultatams buvo pratęstas vertinimo laikas, tačiau 2021-06-30 pasiekti VPS įgyvendinimo tarpiniai rezultatai buvo ne žemesni kaip 70 proc. nuo pirminio VPS tikslo	5
4.	Pareiškėjo gebėjimai administruoti projektus:	10
4.1.	pareiškėjui įgyvendinant projektus pagal KPP priemonės nebuvo pritaikyta sankcijų (įskaitant ir drausminamąją sankciją – rašytinį įspėjimą) (vertinama informacija paraiškos pateikimo dieną pagal viešųjų pirkimų, mokėjimo prašymų ir galutinių ir metinių projekto įgyvendinimo ataskaitų vertinimo duomenis)	10
	Didžiausia galima balų suma:	100

21. Didžiausia galima surinkti balų suma yra 100. Parama teikiama paramos paraiškoms, surinkusioms 50 ir daugiau balų.

22. Paramos paraiškoje ir jos prieduose nurodyti duomenys be rašytinio Agentūros paklausimo po paramos paraiškos pateikimo Agentūrai dienos negali būti koreguojami ir tikslinami,

išskyrus akivaizdžias klaidas. Jeigu paramos paraiškoje ir (arba) jos prieduose nėra konkrečiai ir aiškiai nurodytų duomenų, kuriais vadovaujantis būtų galima nustatyti pareiškėjo atitiktį atrankos kriterijui, laikoma, kad pareiškėjas jo neatitinka.

XI SKYRIUS PARAMOS DYDIS IR INTENSYVUMAS

23. VPS rengti suteikiamos paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant į tinkamas finansuoti projekto išlaidas.

24. Galima didžiausia paramos suma vienam projektui – 20 000 Eur (dvidešimt tūkstančių eurų). Parama pareiškėjui skiriama vieną kartą ir tik vienai VPS parengti.

25. Finansuojama iki 100 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų.

XII SKYRIUS TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

26. Bendrosios projekto išlaidų pripažinimo tinkamomis finansuoti sąlygos, t. y. tinkamos finansuoti projekto išlaidos turi būti:

26.1. nurodytos Taisyklių 27 ir 28 punkte ir kurias galima patikrinti kontrolės (pvz., patikrų vietoje, auditų) metu;

26.2. neviršijančios rinkos kainų. Laikoma, kad prašomos finansuoti išlaidos neviršija rinkos kainų, jeigu planuojamos išlaidos pagrįstos (nurodomi alternatyvūs būdai):

26.2.1. bent 3 (trimis) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, ir (arba) darbų vykdytojų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas, vykdančių panašius darbus ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, komerciniais pasiūlymais arba jų interneto tinklalapiuose esančiomis kainomis kompiuterio ekrano nuotraukų forma (anglų k. „Print Screen“), arba kitu būdu, leidžiančiu objektyviai palyginti bent 3 (trijų) skirtingų prekių tiekėjų ir (arba) paslaugų teikėjų, ir (arba) darbų vykdytojų, prekiaujančių panašiomis prekėmis ir (arba) teikiančių panašias paslaugas ir (arba) vykdančių panašius darbus ir kuriems tai yra įprasta komercinė-ūkinė veikla, siūlomas kainas. Kilus įtarimui dėl kainų padidėjimo, Agentūra vadovaujasi KPP administravimo taisyklių 11.9 papunkčiu ir 71 punktu, taip pat kitomis Agentūros vidaus procedūrose nustatytomis kainų pagrįstumo kontrolės priemonėmis;

26.2.2. Ministerijos, Agentūros ar kitų ESIF administruojančių institucijų patvirtintais arba nepriklausomų ekspertų atliktais, viešai ESIF administruojančių institucijų interneto svetainėse skelbiamais prekių ir (arba) paslaugų, ir (arba) darbų kainų rinkos tyrimais, kurie taikomi tokioms pat išlaidoms, įgyvendinant panašaus pobūdžio projektus, ir panašioms paramos gavėjams. Europos Sąjungos struktūriniais fondams (Europos socialiniam fondui, Europos regioninės plėtros fondui, Europos sanglaudos fondui) taikomi rinkos kainų tyrimai (supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai skelbiami interneto tinklalapio www.esinvesticijos.lt nuorodos „Dokumentai“ skyriaus „Tyrimai“ poskyryje „Supaprastinto išlaidų apmokėjimo tyrimai“);

26.2.3. istoriniais duomenimis, kai grindžiamos projekto išlaidos, kurių neįmanoma iš anksto tiksliai suplanuoti (pvz., išlaidos kanceliarijos prekėms ir popieriui, komandiruotėms, ryšių paslaugoms, mokesčiai už automobilio stovėjimą mokamose stovėjimo aikštelėse);

26.2.4. viešųjų paslaugų teikėjų taikomais įkainiais, jeigu tai yra VPS parengti būtina viešojo paslauga ir nėra galimybės gauti alternatyvių komercinių pasiūlymų (pvz., banko mokesčiai už

atsiskaitomosios sąskaitos, skirtos paramos lėšoms, administravimą, mokesčiai už VĮ Registrų centro Juridinių asmenų registro teikiamus išrašus);

26.3. patirtos nepažeidžiant pirkimų tvarkos, nurodytos Taisyklių XV skyriuje „Pirkimo procedūros“;

26.4. pagrįstos išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentais. Išlaidų pagrindimo dokumentai – rangovų, paslaugų teikėjų ar prekių tiekėjų pateiktos sąskaitos, priėmimo–perdavimo aktai, darbo laiko apskaitos žiniaraščiai, kelionių ar kiti dokumentai, kuriais pagrindžiamos patirtos išlaidos. Išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai – banko sąskaitos išrašai, interneto bankininkyste besinaudojančių pareiškėjų pateikti išrašai, patvirtinti vadovo ar kito įgalioto asmens parašu ir antspaudu, ar kiti dokumentai, kuriais įrodoma, kad pagal išlaidų pagrindimo dokumentus buvo atliktas mokėjimas;

26.5. tiesiogiai susijusios su projekto įgyvendinimu ir yra būtinos projekto veikloms vykdyti;

26.6. patirtos nuo paramos sutarties pasirašymo datos iki 2025 m. rugsėjo 1 d., jeigu specialiosiose išlaidų pripažinimo tinkamomis sąlygose nenurodyta kitaip. Projektą administruojančių darbuotojų darbo užmokestis, ryšio paslaugų, biuro patalpų nuomos, komunalinių paslaugų, kanceliarinių prekių bei popieriaus, kuro įsigijimo, interneto svetainės priežiūros, taip pat viešųjų paslaugų teikėjų (pvz., valstybės įmonės Registrų centro) paslaugų įsigijimo išlaidos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti, kai jos patirtos nuo paraiškos pateikimo dienos iki 2025 m. rugsėjo 1 d., išskyrus atvejus, kai jos yra finansuojamos iš 2014–2020 m. finansavimo laikotarpio ir pereinamojo laikotarpio (2021–2022 m.) pagal KPP priemonės „LEADER programa“ veiklos sritį „Parama VVG veiklai ir gyventojų aktyvinimui“.

27. Tinkamų finansuoti VPS rengimo išlaidų kategorijos:

27.1. VVG mokymai, susiję su VPS rengimu bei pasiruošimu ją administruoti (įskaitant atlygį lektoriui, mokymų patalpų nuomą, konferencinės įrangos, skirtos mokymo kursams vykdyti, nuomą, kavos pertraukėles);

27.2. VVG teritorijos tyrimai (pvz., apklausos, analizės, duomenų apibendrinimas), susiję su VPS rengimu;

27.3. konsultacijos, susijusios su VPS rengimu ir pasiruošimu ją administruoti. Rekomenduojama pasitelkti asmenį, kuris yra kompetentingas strateginių dokumentų rengimo, LEADER ar NVO projektų inicijavimo ir įgyvendinimo srityje;

27.4. statistinės informacijos, reikalingos VPS rengti ir įgyvendinti, įsigijimas;

27.5. viešųjų ryšių veiksmai, susiję su VVG teritorijos gyventojų ir kitų asmenų (fizinį ir juridinių) įtraukimu į VPS rengimą ir VVG veiklos bei parengtos VPS viešinimu (pvz., darbinio pobūdžio informacinių renginių, susitikimų (VVG su teritorijos gyventojais, veikiančių įmonių, organizacijų, savivaldos, verslo atstovais ir pan.) organizavimo išlaidos (įskaitant kelionių ir (arba) transporto nuomos, patalpų nuomos, konferencinės įrangos nuomos, maitinimo paslaugų išlaidas), ir kitos su viešinimu susijusios išlaidos;

27.6. dalyvavimas VVG tinkle, nacionaliniuose ir Europos tinkluose, priemonės „LEADER programa“ įgyvendinimo renginiuose, kurie susiję su VPS rengimu ir pasirengimu ją įgyvendinti. Išlaidos negali viršyti ribojimų, nustatytų VPS administravimo taisyklėse.

28. Tinkamų finansuoti VPS administravimo išlaidų kategorijos:

28.1. atlyginimai VVG darbuotojams mokant ne didesnę, nei nustatytą VPS administravimo taisyklėse, darbo užmokestį. Asmuo, gaunantis darbo užmokestį iš administravimo lėšų pagal Taisyklės, VVG tuo pačiu metu gali dirbti ne daugiau kaip vieną etatą. Darbo užmokestis pagal Taisyklės finansuojamas tik projekto įgyvendinimo laikotarpiu;

28.2. su VVG veiklos išlaikymu susijusios išlaidos, nurodytos VPS administravimo taisyklėse.

29. Netinkamos finansuoti išlaidos:

29.1. išlaidos, neatitinkančios 26 punkte nustatytų reikalavimų, neįvardytos 27 ir 28 punktuose;

29.2. atlyginimas konsultantams, konsultuojantiems paramos paraiškos ir mokėjimo prašymų pildymo, viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo klausimais;

29.3. pirkimo ir (arba) importo pridėtinės vertės mokestis (toliau – PVM), kurį paramos gavėjas pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei toks PVM į atskaitą neįtrauktas), yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

XIII SKYRIUS

KVIETIMAS TEIKTI PARAMOS PARAIŠKAS IR JŲ TEIKIMO TVARKA

30. Kvietimą teikti paraiškas skelbia Agentūra pagal Ministerijos patvirtintą paramos paraiškų priėmimo tvarkaraštį.

31. Paramos paraiška teikiama pagal Taisyklių 1 ir 2 prieduose patvirtintas formas. VPS numatoma atrinkti per vienus metus nuo BŽŪP Strateginio plano patvirtinimo. VPS forma ir VPS pildymo instrukcija tvirtinama žemės ūkio ministro įsakymu (Taisyklių 3, 4 ir 6 priedai) iki 2022 m. gruodžio 31 d. Kaimo vietovių VPS pridėtinė vertė (kokybė) vertinama balais pagal atrankos kriterijus. Kaimo vietovių VPS atrankos kriterijai ir jų reikšmės numatytos Taisyklių 5 priede.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-490](#), 2022-08-10, paskelbta TAR 2022-08-10, i. k. 2022-16954

Nr. [3D-838](#), 2022-12-20, paskelbta TAR 2022-12-20, i. k. 2022-25944

32. Paramos paraiška ir dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paramos paraiškos ir jų priedai nepriimami. Jei kartu su paramos paraiška pridedami dokumentai yra ne lietuvių kalba, turi būti pateiktas jų vertimas į lietuvių kalbą, išskyrus dokumentus, teikiamus anglų kalba. Už dokumento originalo atitiktį vertimui atsakingas pareiškėjas.

33. Paramos paraiška ir prašomi dokumentai teikiami užpildžius elektroninę formą asmeniškai ar per įgaliotą asmenį ŽŪMIS portalo interneto prieigoje adresu <https://zumis.lt>, jei tokia galimybė yra, arba teikiami naudojantis ŽŪMIS pranešimų siuntimo funkcionalumu (ŽŪMIS meniu punktas „Pranešimai“), pateikiant skenuotus paraišką ir prašomus dokumentus. Paramos paraiška ir prašomi dokumentai turi būti pateikti ne vėliau kaip iki kvietimo teikti paramos paraiškas paskutinės dienos 24 valandos.

34. Paramos paraiškos pildomos, teikiamos, registruojamos ir vertinamos KPP administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

35. Paramos paraiškos pradedamos vertinti pasibaigus paramos paraiškų priėmimo terminui. Paramos paraiškų vertinimas organizuojamas vadovaujantis KPP administravimo taisyklėse nustatyta tvarka. Paramos paraiškų vertinimas negali trukti ilgiau kaip 2 mėnesius nuo paramos paraiškų priėmimo laikotarpio pabaigos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-490](#), 2022-08-10, paskelbta TAR 2022-08-10, i. k. 2022-16954

XIV SKYRIUS

PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS IR PARAMOS SUTARČIŲ SUDARYMAS

36. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, Agentūros nustatyta tvarka teikia jas Projektų atrankos komitetui, į kurio sudėtį įtraukiamas ir Ministerijos atstovas (-ai).

37. Sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo priima Agentūros direktoriaus įgaliojamas asmuo, vadovaudamasis projektų vertinimo rezultatais. Sprendimas dėl paramos skyrimo arba neskystimo įforminamas ir apie jį pareiškėjai informuojami Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

38. Paramos sutarties sudarymą inicijuoja Agentūra. Paramos sutartys sudaromos ir administruojamos vadovaujantis KPP administravimo taisyklių nustatyta tvarka. Pareiškėjas, pasirašęs paramos sutartį, šios sutarties įsigaliojimo dieną tampa paramos gavėju.

XV SKYRIUS PIRKIMO PROCEDŪROS

39. Paramos gavėjas projektui įgyvendinti reikiamus pirkimus (toliau – viešieji pirkimai) atlieka vadovaudamasis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymu (toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas).

40. Paramos gavėjas Viešųjų pirkimų įstatymo nustatytais atvejais, sąlygomis ir tvarka viešuosius pirkimus turi atlikti elektroniniu būdu, naudodamasis CVP IS (interneto tinklalapis www.eviesiejiipirkimai.lt) arba centrinės perkančiosios organizacijos CPO (interneto tinklalapis www.cpo.lt) elektroninėmis priemonėmis. Paramos gavėjas Agentūrai turi sudaryti galimybę CVP IS prisijungti prie pirkimo informacijos ir ją peržiūrėti.

41. Agentūra viešųjų pirkimų vertinimą atlieka mokėjimo prašymų vertinimo metu.

42. Paramos gavėjui, suplanavusiam organizuoti viešuosius pirkimus, kurių numatoma vertė viršija 10 000 (dešimt tūkstančių) Eur (be PVM), rekomenduojama iš anksto suderinti viešąjį pirkimą su Agentūra:

42.1. paramos gavėjas, numatęs iš anksto suderinti viešąjį pirkimą su Agentūra, pateikia Agentūrai prašymą ir šią informaciją išankstiniam viešojo pirkimo įvertinimui:

42.1.1. pasirinktą viešojo pirkimo procedūrą;

42.1.2. viešojo pirkimo skelbimo turinį (kai taikoma), pirkimo dokumentus ir sutarties projektą (kai tokia sutartis bus sudaroma);

42.2. paramos gavėjui gavus galutinį Agentūros suderinimą dėl viešojo pirkimo, viešojo pirkimo dokumentacija negali būti keičiama, išskyrus atvejus, kai taisomos akivaizdžios techninės klaidos.

XVI SKYRIUS MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS MOKĖJIMO TVARKA

43. Mokėjimo prašymai teikiami ir administruojami KPP administravimo taisyklėse nustatyta tvarka, jų teikimo būdas – užpildžius elektroninę formą, naudojantis ŽŪMIS.

44. Mokėjimo prašymų skaičius ir jų pateikimo terminai nustatomi paramos sutartyje.

45. Paramos gavėjui taikomas paramos lėšų išmokėjimo būdas (-ai) nustatomas (-i) Sutartyje. Į vieną mokėjimo prašymą negali būti įtrauktos projekto išlaidos, kurioms apmokėti

taikomi skirtingi Taisyklių 45 punkte nurodyti išlaidų apmokėjimo būdai. Paramos lėšos išmokamos šiais būdais:

- 45.1. išlaidų kompensavimo;
- 45.2. išlaidų kompensavimo su avanso mokėjimu, kai avansas nėra EK tinkamos deklaruoti išlaidos. Avansas paramos gavėjui išmokamas iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto per 15 darbo dienų po Sutarties sudarymo dienos:
  - 45.2.1. didžiausias galimas avanso dydis – iki 50 proc. skirtos paramos sumos projektui įgyvendinti;
  - 45.2.2. pirmasis mokėjimo prašymas turi būti pateiktas Agentūrai ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo avanso gavimo dienos;
- 45.3. sąskaitų apmokėjimo.
- 46. Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą bei galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą KPP administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.
- 47. Paramos lėšų išmokėjimo tvarka ir terminai nustatyti KPP administravimo taisyklėse.

XVII SKYRIUS PROJEKTO VIEŠINIMAS

- 48. Paramos gavėjas privalo viešinti projekto įgyvendinimą. Projekto įgyvendinimo viešinimą paramos gavėjas turi vykdyti pagal Viešinimo taisykles ir Taisyklių 49 punktą.
- 49. Tinkamos projekto įgyvendinimo viešinimo priemonės:
  - 49.1. VVG interneto svetainė. Tai yra privaloma viešinimo priemonė. Joje turi būti skelbiama informacija apie įgyvendinamą projektą, su VPS rengimu susijusi informacija (renginių, darbo grupių (jeigu sudaromos formalios darbo grupės, turi būti skelbiama jų sudėtis, darbo reglamentas, posėdžių protokolai), susitikimų su vietos gyventojais, aktuali informacija apie VPS rengimo procesus, ekspertus ir konsultantus, prisidedančius prie VPS rengimo. Joje taip pat turi būti paskelbtas VPS projektas konsultuotis su vietos gyventojais ir organizacijomis, pasiūlymams ir pastaboms suteikiant ne trumpesnę kaip 20 d. d. terminą, o po pasiūlymų ir pastabų aptarimo, informacija apie jų vertinimą (šie veiksmai turi būti atlikti iki galutinės projekto įgyvendinimo ataskaitos pateikimo Agentūrai);
  - 49.2. plakatai, aiškinamieji stendai, informacinės lentos;
  - 49.3. viešinimo ir (arba) aktyvinimo renginiai (vietinio lygmens konferencijos, tarptautinės konferencijos, darbo grupės, interviu ir kt.);
  - 49.4. informavimas apie rengiamą VPS spaudoje, per televiziją, radijo kanalais;
  - 49.5. vaizdo, garso medžiaga, susijusi su rengiama VPS ar įgyvendinamu projektu;
  - 49.6. elektroniniai leidiniai (pvz., lankstinukai, informaciniai biuleteniai, skrajutės ir kt.);
  - 49.7. priemonės su išoriniu ženkliniu (pvz., lipdukai, raštinės reikmenys su Viešinimo taisyklių reikalaujama EŽŪFKP atributika, kt.).

XVIII SKYRIUS PATIKROS VIETOJE

- 50. Projekto įgyvendinimo metu Agentūra atlieka patikras vietoje.
- 51. Agentūros atliekamų patikrų vietoje tvarka nustatoma Agentūros procedūrų aprašuose. Agentūra turi teisę paprašyti paramos gavėjo atsiųsti reikiamą informaciją apie

vykstančius renginius ir (arba) mokymus mobiliąja programėle „NMA agro“ renginių ir (arba) mokymų vykdymo faktams patikrinti. Paramos gavėjams nepateikus šių įrodymų, Agentūra turi kitais būdais įsitikinti, kad renginiai ir (arba) mokymai vyksta.

52. Jeigu Agentūra projekto įgyvendinimo metu gauna rašytinės informacijos, kad paramos gavėjo veiksmais arba neveikimu galimai pažeidžiami teisės aktai, reglamentuojantys ES paramos panaudojimo tvarką, arba pažeidžiami kitų asmenų teisėti interesai, susiję su projekto įgyvendinimu, atliekamos užsakomosios patikros vietoje.

53. Paramos gavėjas turi užtikrinti tinkamas sąlygas Agentūrai atlikti patikrą vietoje: patikros vietoje dieną turi dalyvauti paramos gavėjo vadovas arba kitas tinkamai įgaliotas paramos gavėjo atstovas, kuris patikros vietoje atlikimo dieną turi įsileisti Agentūros darbuotojus, Ministerijos atstovus (jeigu jie dalyvauja) į paramos gavėjo buveinę, pateikti visus prašomus dokumentus ir informaciją, susijusius su projekte vykdomos veiklos organizavimu, administravimu (suplanuotų patikrų vietoje atveju), pateikti visus prašomus dokumentus, susijusius su projekto veiklų organizavimu, administravimu, taip pat kitus dokumentus, susijusius su ES paramos panaudojimu arba siekiu ją gauti ir panaudoti (užsakomųjų patikrų vietoje atveju).

54. Jeigu paramos gavėjas neužtikrina tinkamų sąlygų Agentūrai atlikti patikros vietoje arba atsisako pasirašyti patikros vietoje ataskaitą, arba pateikti raštu pastabas dėl šios ataskaitos (jeigu tokių pastabų turi), laikoma, kad yra trukdoma atlikti patikrą vietoje, dėl to taikomos sankcijos, nurodytos Taisyklių XIX skyriuje „Sankcijos“.

55. Jeigu patikros vietoje metu nustatoma pažeidimų, Agentūra priima sprendimą, vadovaudamasi Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės ir sankcijų už pirkimo vykdymo tvarkos pažeidimus taikymo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-929 „Dėl Sankcijų už teisės aktų nuostatų pažeidimus įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės taikymo metodikos patvirtinimo“ (toliau – Sankcijų metodika).

XIX SKYRIUS SANKCIJOS

56. Netinkamai įgyvendinančiam (įgyvendinusiam) projektą paramos gavėjui taikomos ES ir Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytos sankcijos: paramos sumažinimas, paramos teikimo sustabdymas ir (arba) nutraukimas, paramos sutarties nutraukimas ir (arba) reikalavimas grąžinti visą ar dalį sumokėtos paramos sumos; apribojimas teikti paramos paraišką; kitos poveikio priemonės dėl su gauta arba prašoma parama susijusių įsipareigojimų nevykdymo ir (arba) nustatytų reikalavimų nesilaikymo.

57. Detali sankcijų apskaičiavimo ir taikymo tvarka už teisės aktų nuostatų pažeidimus nustatyta Sankcijų metodikoje.

58. Nepradėjus įgyvendinti projekto per 3 mėnesius nuo paramos sutarties pasirašymo dienos, paramos sutartis nutraukiama ir visa išmokėta parama susigrąžinama.

59. Paramos gavėjui neįvykdžius projekto ir rengiamos VPS viešinimo įsipareigojimo, nustatyto Taisyklių 16.10 papunktyje, taikoma specifinė sankcija – bendra pagal VPS pridėtinės vertės (kokybės) kriterijus suteiktų balų suma mažinama 20 (dvidešimčia) balų.

XX SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

60. Projektų įgyvendinimo priežiūra ir tikrinimas, pareiškėjų arba paramos gavėjų skundų nagrinėjimo tvarka bei projekto dokumentų saugojimo reikalavimai nustatyti KPP administravimo taisyklėse.

61. Pasikeitus Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos.

62. Pasikeitus Taisyklėms, nauji reikalavimai taikomi vienodai visiems paramos gavėjams, išskyrus atvejus, kai žemės ūkio ministro įsakyme numatyta kitaip.

Priedų pakeitimai:

5 priedas

Papildyta priedu:

Nr. [3D-490](#), 2022-08-10, paskelbta TAR 2022-08-10, i. k. 2022-16954

3 priedas VPS forma

Papildyta priedu:

Nr. [3D-838](#), 2022-12-20, paskelbta TAR 2022-12-20, i. k. 2022-25944

4 priedas VPS formos II dalis su pildymo instrukcija

Papildyta priedu:

Nr. [3D-838](#), 2022-12-20, paskelbta TAR 2022-12-20, i. k. 2022-25944

6 priedas VPS forma_pildymo instrukcija

Papildyta priedu:

Nr. [3D-838](#), 2022-12-20, paskelbta TAR 2022-12-20, i. k. 2022-25944

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-490](#), 2022-08-10, paskelbta TAR 2022-08-10, i. k. 2022-16954

Dėl žemės ūkio ministro 2022 m. kovo 2 d. įsakymo Nr. 3D-147 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, patvirtinimo“ pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-838](#), 2022-12-20, paskelbta TAR 2022-12-20, i. k. 2022-25944

Dėl žemės ūkio ministro 2022 m. kovo 2 d. įsakymo Nr. 3D-147 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2014–2020 metų programos priemonės „LEADER programa“ veiklos srities „Parengiamoji parama“ įgyvendinimo taisyklių, taikomų projektams, skirtiems 2023–2027 metų vietos plėtros strategijoms parengti, patvirtinimo“ pakeitimo